

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา
โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

นายสัตยา ศรีพุทธา

โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา
อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
ผู้วิจัย	นายสัตยา ศรีพุทธา
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ หาประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนกับเกณฑ์ 80% และเพื่อหาดัชนีประสิทธิผลและศึกษาความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน สารระการเรียนรู้นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา อำเภอกอกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน ของการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ มีค่าอำนาจจำแนก (R) ระหว่าง 0.20 ถึง 0.53 มีค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.33 ถึง 0.73 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84 และแบบวัดความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Sample และ t-test for One Sample ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน สารระการเรียนรู้นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56 / 86.22
2. ดัชนีประสิทธิผล ของการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.7862 ส่งผลให้ผู้เรียนก้าวหน้า คิดเป็นร้อยละ 78.62
3. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์
4. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
5. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.33)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ และคณะครูโรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา ทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือ ขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา ปีการศึกษา 2562 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ยาย ขอขอบคุณ พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ที่คอยช่วยเหลือ คอยห่วงใยและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากรายงานการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สัตยา ศรีพุทธา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	6
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	
ระดับมัธยมศึกษา.....	9
สาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
ร่วางมาตรฐาน.....	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
แบบแผนการวิจัย.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล.....	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	43
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	43
สมมุติฐานการวิจัย.....	44
วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
สรุปผลการวิจัย.....	45
อภิปรายผล.....	46
ข้อเสนอแนะ.....	47
เอกสารอ้างอิง.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ส่วนคือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นและสาระสำคัญที่พัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนท้องถิ่นและจุดเน้นของโรงเรียนซึ่งทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความเป็นผู้นำรู้จักเคารพนับถือผู้อื่นมีสุขภาพดีมีความสุขมีทักษะในการใช้ส่วนต่างๆของร่างกายมีอารมณ์ที่มั่นคงสร้างค่านิยมที่เหมาะสมสร้างสัมพันธภาพกับคนในวัยเดียวกันวัยสูงกว่าได้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับผู้เรียนนั้นสถานศึกษาจึงต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนดังที่เบลท์และคลอสไมเออร์ (Blount and Klausmeiers, 1985: 534) ได้ให้ความคิดเห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อนักเรียนอย่างยิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงตามความสนใจได้ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะเป็นการพัฒนาด้านจิตใจและสังคมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจมุ่งเน้นให้เกิดทัศนคติที่ดีเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม

ศิลปะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดตามสังคมมนุษย์ของแต่ละชาติ โดยได้ มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษถึงปัจจุบัน หากบุคคลในชาตินั้นรู้จักหวงแหนก็จะทำให้ศิลปะนั้น คงอยู่สืบไป นาฏศิลป์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มีบทบาทและมีความสำคัญในแง่ของ การพัฒนานิสัยทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์โดยอาศัยนาฏศิลป์เป็นเครื่องช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจเฉพาะบุคคลให้แสดงออกมาตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดและจินตนาการออกมทางด้าน การแสดง เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็นของนักเรียน (กรมวิชาการ. 2536 : 74) นาฏศิลป์มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงนิสัยใจคอที่แท้จริงของคนไทย ในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมด้านนี้กำลังถูกกลืนด้วยวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว จนเป็นที่ห่วงเกรงว่า หากไม่เร่งระดมอนุรักษ์และส่งเสริมอย่างจริงจังแล้ว ความเสื่อมสลาย ของนาฏศิลป์อาจเกิดขึ้นในไม่ช้า ซึ่งหมายถึงอนาคตเอกลักษณ์ทางนาฏศิลป์ของชาติจะกลับกลายเป็นเรื่องราวประวัติศาสตร์จนยากจะฟื้นฟูขึ้นมาได้อีก (พาณี สีสวย. 2540 : 1) และนาฏศิลป์เป็นวิชาชีพแขนงหนึ่ง ที่แสดง

ถึงศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเป็น ภูมิปัญญาและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนับเป็นมรดกของชาติที่น่าภูมิใจสมควรที่จะอนุรักษ์และปลูกฝังให้เยาวชนได้สืบทอดตลอดไป (ปิยะรัตน์ แดงฉ่ำ. 2547 :1)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ สารนาฏศิลป์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 182-183) เมื่อจบชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนจะเป็นคนที่เข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการแสดงละคร ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดง เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์ รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 : 1-5)

การจัดกิจกรรมการสอนนักเรียนในวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ พบว่านักเรียนยังขาดทักษะพื้นฐานทางการรำ ขาดความร่วมมือในการฝึกทักษะการรำ ไม่สนใจกิจกรรมนาฏศิลป์ และนักเรียนบางส่วนไม่กล้าแสดงออก รำไม่ถูกจังหวะ จำทำรำไม่ได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ

ซึ่งครูผู้สอนคิดว่าอาจเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ประสบการณ์ ความรู้เดิม ความถนัด ความสนใจและความสามารถทางสติปัญญาที่จะเรียนรู้ไม่เท่ากัน นักเรียนไม่ภูมิใจในความเป็นไทย จากสภาพปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างกันในเรื่อง ประสบการณ์ ความรู้เดิม ความถนัด ความสนใจ สภาพแวดล้อม และความสามารถทางสติปัญญาที่จะเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถสูงขึ้นและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็น ผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน (กรมวิชาการ. 2546 : 18)

วิธีการสอนที่ดีที่สุดมีหลายวิธีด้วยกันในการที่จะนำมาแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน แต่พบว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความสามารถการเรียนรู้ไม่เท่ากัน การให้เด็กเก่งใช้ความสามารถเฉพาะตนให้เป็นประโยชน์ โดยทำหน้าที่เป็นผู้สอนเด็กเรียนอ่อนหรือเด็กเรียนช้า จึงเป็นประโยชน์และช่วยแก้ปัญหาเด็กเรียนช้าได้อีกวิธีหนึ่ง วิธีการนี้เปิดโอกาสให้เด็กทำหน้าที่ช่วยสอน ได้แสดงถึงความสามารถของตนในการช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยให้เขาสนใจ และเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้นเกิดพัฒนาด้านความรับผิดชอบ ซึ่งการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดแนวคิดของ “John Dewey” ที่ว่า “Learning by doing” โดยเน้นให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มเพื่อการทำงาน หรือในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และยังมุ่งให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้รับประโยชน์จากเพื่อนช่วยเพื่อน จากนักเรียนที่เก่งกว่าหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง (ชวลิต ชุกก่าแพง. 2551 : 133-134) จุดเด่นของการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนสามารถดูแลกันได้ทั่วถึง นักเรียนอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน มีความสนิทสนมกัน ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเข้าใจได้ดี สะดวก กล้าซักถามกันเอง จึงทำให้บรรยากาศการเรียนไม่เครียดมีความสุข เป็นกันเอง พร้อมทั้งเป็นการฝึกทักษะทางสังคม ถ้อยทีถ้อยอาศัยส่งผลให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (จินดา อยู่เป็นสุข. 2545 : 15) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน จึงเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนรับประโยชน์ทางด้านวิชาการด้วยกันทั้งสองฝ่าย วิธีการให้ผู้เรียนสอนกันเองนี้ ได้มีการพัฒนาและนำมาใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกันตามจุดมุ่งหมายและวิธีการของครู (กรมวิชาการ. 2544 : 61) เมื่อนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาจัดการเรียนรู้ในสาระนาฏศิลป์ จึงมีส่วนช่วยตอบสนองความต้องการ ความสามารถของผู้เรียน ให้มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ผู้เรียนที่เก่งกว่าได้ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความสามารถอ่อนกว่า ทำให้ผู้เรียนทั้งสองฝ่ายเกิดความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ดีขึ้น

ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ ได้ศึกษาความสำคัญ หลักการ และเหตุผลของการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนแล้วว่าจะจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างมีความสุข กล้าซักถาม เข้าใจภาษาในการสื่อสารได้ง่าย ส่งผลให้กล้าปฏิบัติทำได้อย่างน้อย สวยงาม ร่าตรงจังหวะ มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน และมีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ได้ดียิ่งขึ้น จึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา และนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ให้เป็นไปอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ที่สูงขึ้น โดยใช้รูปแบบการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. เพื่อพัฒนาผลการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนนาฏศิลป์เรื่องรำวงมาตรฐาน เพลง รำซิมารำ มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนดีกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา อำเภอกอกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น

การเรียนรู้เรื่องรำวงมาตรฐาน เพลง รำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ รำวงมาตรฐาน เพลง รำซิมารำ

2.2.2 ความพึงพอใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์ รำวงมาตรฐาน เพลง รำซิมารำ

2.3 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจากหนังสือแบบเรียนสื่อต่างๆที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แล้วนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แผนละ 8 ชั่วโมง

2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ภาคเรียนการศึกษา 2562 โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 8 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. **แผนการจัดการเรียนรู้** หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้

2. **วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน “Peer Assist”** หมายถึง การจัดการความรู้ก่อนลงมือทำกิจกรรม (Learning Before Doing) เพื่อแสวงหาผู้ช่วยที่มีความแตกต่าง มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เพื่อขยายกรอบความคิดให้กว้างและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาศัย “คน” เป็นธงนำ (People Driven) เปิดมุมมองความคิดที่หลากหลายจากการแลกเปลี่ยนระหว่างทีมที่มีทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่มองอะไรเพียงด้านเดียว

3. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ที่พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ เรื่อง รำวงมาตรฐาน

4. **รำวงมาตรฐาน** การแสดงที่มีวิวัฒนาการมาจาก "รำโทน" (กรมศิลปากร, 2550 : 136-143) เป็นการรำและการร้องของชาวบ้านซึ่งมีผู้รำทั้งชายและหญิง รำกันเป็นคู่ ๆ รอบ ๆ ครกตำข้าวที่วางคว่ำไว้ หรือไม่ก็รำกันเป็นวงกลม โดยมีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ลักษณะการรำและร้องเป็นไปตามความถนัด ไม่มีแบบแผนกำหนดไว้ คงเป็นการรำและร้องง่าย ๆ มุ่งเน้นที่ความสนุกสนานรื่นเริงเป็นสิ่งสำคัญ

5. **นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา** หมายถึงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา อำเภอกอกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชานาฏศิลป์ เรื่องรำวงมาตรฐาน เพลงรำชิมารำ ที่สูงขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. ครูผู้สอนได้แนวทางในการพัฒนา วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนำไปใช้จัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์เรื่องรำวงมาตรฐาน เพลงรำชิมารำ

3. โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชานาฏศิลป์ตามที่สถานศึกษากำหนด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

- 1.1 ความหมายของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
- 1.3 รูปแบบวิธีการสอนโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- 1.4 หลักเกณฑ์ในการจัดกลุ่ม

2. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระศิลปะ (นาฏศิลป์)

- 2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์)
- 2.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์
- 2.5 รำวงมาตรฐานเพลงรำมาชิมารำ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยในประเทศ

1. การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

1.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นแนวคิดที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการกระจายบทบาทการสอนครู ไปสู่นักเรียนนับว่าเป็นวิธีการที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

วิธีการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วย เพื่อนนี้ ได้รับความสนใจจากนักการศึกษาเป็นจำนวนมากเนื่องจากวิธีการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการที่ครูสอนพยายามเข้าถึงความต้องการของนักเรียนแต่ละคน เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมและโน้มน้าวให้เด็กนักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกภายในกลุ่ม วิธีการสอนดังกล่าวนี้ ครูผู้สอนต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังสามารถเปลี่ยนบทบาทครูและนักเรียนอีกด้วย เป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิดมากขึ้น นับได้ว่าเป็นการพัฒนาความคิด การเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (พิกุล ภูมิแสน. 2539 : 28)

1.2 วัตถุประสงค์ของการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การสอนโดยวิธีให้เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการที่มุ่งให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจต่อการเรียนมากขึ้น เนื่องจากนักเรียนทุกคนเป็นผู้มีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีการสอนดังกล่าวมีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เรื่องกระบวนการกลุ่มของนักเรียนโดยเน้นการให้นักศึกษาช่วยเหลือกัน ตลอดจนเห็นคุณค่าของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนมีระดับความแตกต่างกัน สามารถเรียนประสบการณ์อย่างเดียวกันได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ มากขึ้น เช่น จากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน หรือจากอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาประกอบการเรียน
4. เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี รวมทั้งแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากนักเรียนผู้สอนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง หรือรู้สึกที่ตนเองได้รับความสำเร็จในการเรียน เนื่องจากมีโอกาสได้ทำประโยชน์ให้กับเพื่อนนักเรียน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาที่จะลดความกังวลในเรื่องข้อบกพร่องของตนเอง
5. เพื่อให้การเรียนการสอนมีลักษณะเป็นการสื่อสารมากขึ้น ลักษณะดังกล่าวจะทำปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนดีขึ้น เนื่องจากบรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเอง
6. ครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำให้คำปรึกษา และคอยสังเกต ตลอดจนทำการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

1.3 รูปแบบวิธีการสอนโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดเจตนารมณ์ของปรัชญาการศึกษาที่ว่า Learning by Doing โดยการเน้นให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มเพื่อทำงาน หรือการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่าวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นยังเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย และยังมุ่งให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำได้รับประโยชน์จากเพื่อนนักเรียนที่เรียนเก่งกว่า หรือมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์สูง (อุทัย เพชรช่วย. 2530 : 16-19)

การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการจัดชั้นเรียนตามปกติ หรืออาจจัดชั้นเรียนขึ้นเป็นพิเศษ โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากเพื่อนในวัยเดียวกัน (Peer – Tutoring) หรืออาจจัดชั้นเรียนให้นักเรียนผู้สอนมีคุณวุฒิสูงกว่านักเรียน (Cross – Age Tutoring) นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถนำไปใช้กับเนื้อหาตามปกติ หรือใช้ในการทบทวนหรือ การสอนซ่อมเสริมได้ตามเหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น ผู้สอนจะต้องแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อนคละกัน โดยมุ่งเน้นให้เด็กเก่งของแต่ละกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครู (Teacher Assistants) หรือในบางครั้งก็อาจจัดเป็นกลุ่มง่าย ๆ ตามที่นั่งนักเรียน

1.4 หลักเกณฑ์ในการจัดกลุ่ม

1. นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนในวิชาที่สอน มาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
2. นำผู้ที่ได้คะแนนเท่ากัน หรือใกล้เคียงกันมาจัดเป็นกลุ่มตามจำนวนที่ต้องการ

หลังจากนั้นครูผู้สอนจึงมอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบศึกษาร่วมกัน และต้องรายงานผลเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ ในบางครั้งครูอาจจะให้อ่านบทสนทนาเขียนบทความ หลังจากนั้นจะให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มสรุปใจความ หรือให้เตรียมคำถามในเรื่องที่อ่าน หรือคิดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสมก่อนที่จะดำเนินการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาและดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้ (อุทัย เพชรช่วย. 2528 : 27-30)

1. ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนได้มองเห็นความสำคัญ และเกิดความเชื่อมั่นว่าตนจะได้รับประโยชน์จากการใช้วิธีการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
2. ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการสอน โดยการจัดกลุ่มให้มีผู้นำในการเรียนแก่นักเรียนที่เป็นผู้นำในการเรียน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นำในการเรียน เพื่อให้เข้าใจอย่างชัดเจน
3. คอยให้คำแนะนำและเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นผู้นำในการเรียนได้มีโอกาสพบปะ เพื่อปรึกษาได้ในทุกช่วงเวลาที่ได้แก่นักเรียนต้องการ หรือมีปัญหาเกิดขึ้น
4. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่มเดือนละครั้ง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มได้แข่งขันกันเอง
5. มีการเตรียมแหล่งข้อมูลให้เพียงพอ เช่น หนังสือ คู่มือ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ ตลอดจนอุปกรณ์ในการเรียน ได้แก่ วิทยุ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น
6. การกระจายเนื้อหาในรายวิชาที่จะสอนให้เป็นบทย่อย ๆ แล้วจัดเรียงลำดับความเหมาะสม
7. เตรียมแบบฝึกหัดประกอบการเรียน ตลอดจนการเตรียมแบบทดสอบและขณะเดียวกันจะต้องมีการกำหนดเรื่องการให้คะแนน การตีความผลสอบ เพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
8. ในการเลือกนักเรียนเป็นผู้สอน (Tutors) นักเรียนที่เรียนกลุ่ม (Turees) เพื่อจัดกลุ่มหรือจัดคู่ระหว่างนักเรียนผู้สอนและนักศึกษานั้น ครูผู้สอนต้องแนะนำ หรืออธิบายให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

หลักเกณฑ์ในการเลือกนักเรียนผู้สอน ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง
2. เป็นผู้ที่มีความเสียสละ และมีความสนใจสอน
3. เป็นผู้ที่มีความประพฤติและนิสัยดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียนในกลุ่ม

หลักเกณฑ์ในการเลือกนักเรียนผู้เรียน ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
2. เป็นนักศึกษาที่มีปัญหาในเรื่องการเรียน หรือขาดเรียนบ่อย ๆ

อนึ่งเมื่อครูผู้สอนคัดเลือกตัวผู้เรียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การจัดกลุ่มนักเรียนโดยให้มีอัตราจำนวนนักเรียนผู้สอนต่อจำนวนนักเรียนผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ในกรณีที่จัดให้นักเรียนมีการเรียนแบบเป็นคู่ ๆ ผู้สอนควรเลือกนักเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน หรืออายุใกล้เคียงกัน ในการเตรียมนักเรียนผู้สอน ให้เข้าใจถึง

วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น ครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ตลอดจนการเตรียมตัวในการสอนรวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นนี้ ทำให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่ของครู และนักเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงไป โดยครูได้เปลี่ยนหน้าที่จากผู้สอนมาเป็นผู้กำกับการสอนโดยอาศัยนักเรียนผู้สอนฝึกให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนผู้สอนเกิดความชำนาญในการสอนเพิ่มมากขึ้นแล้ว ครูจะลดบทบาทในการควบคุมดูแล ดังนั้น ตัวนักเรียนเองจะมีส่วนร่วมอย่างมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอนแบบกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง สามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน
2. สมาชิกที่มีความเข้าใจเนื้อหาช่วยสมาชิกในกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจ
3. รูปแบบชัดเจนแน่นอน คือ จัดกลุ่มเล็กตลอดการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ผลัดเปลี่ยนกันมีบทบาท
5. มีความรับผิดชอบร่วมกัน
6. ส่งเสริมทักษะทางด้านสังคม
7. มีการเสริมแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน
8. มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน
9. สมาชิกภายในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน
10. สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบงานของตนเอง และของสมาชิกภายในกลุ่ม
11. เน้นวิธีการและผลงาน

2. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระศิลปะ (นาฏศิลป์)

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์)

สาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

ทำไมต้องเรียนศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะชื่นชมความงามมีสุนทรียภาพความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์สังคมตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

เรียนรู้อะไรในศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมีทักษะวิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ

ทัศนศิลป์มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ทัศนธาตุสร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการโดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมรวมทั้งสามารถใช้เทคนิควิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากลชื่นชมประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดนตรีมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากลร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรีแสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

นาฏศิลป์มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระสร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวันเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล

2.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 6) ได้กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มการเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริงการพัฒนาที่สำคัญได้แก่การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมโดยอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัยและมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน

ให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมเสริมทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิตการศึกษาต้องและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร

ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์วางแผนปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเช่นลูกเสือเนตรนารียุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์เป็นต้น

2.1 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โรงเรียนโชคชัย (2549 : 32) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้แก่ผู้เรียนเพราะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆให้แก่นักเรียนรอบด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาทั้งยังช่วยเสริมสร้างให้การเรียนรู้ตามหลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้นการเรียนการสอนในห้องเรียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาหรือการพัฒนาด้านสติปัญญาเป็นสำคัญแต่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านสังคมและด้านอื่นๆควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้ผลผลิตจากระบบโรงเรียนได้พัฒนารอบด้านเป็นกำลังคนที่สมบูรณ์และมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

2.2 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนโชคชัย

โรงเรียนโชคชัย (2549 : 33) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติดังนี้

1. จัดให้เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะความสนใจความถนัดและความสามารถของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ดำรง
2. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน
3. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รูปลูกให้คิดวิเคราะห์สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
4. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
5. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
6. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการมีครูเป็นที่ปรึกษาถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
7. ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ครูพ่อแม่ผู้ปกครองชุมชนองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
8. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมในสถานศึกษาอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนหากมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมและหลักการในการจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพก็จะช่วยให้การเรียนการสอนในกิจกรรมเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2.3 สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 : ทัศนศิลป์

มาตรฐานศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการความคิดสร้างสรรค์และวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 : ดนตรี

มาตรฐานศ 2.1 : เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานศ 2.2 : เข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐานศ 3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานศ 3.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล(กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 13-15)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการเรียนรู้ในกลุ่มสาระศิลปะนั้นส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ชื่นชมความงามความมีสุนทรียภาพความมีคุณค่าและพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมตลอดจนส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์สามารถค้นพบศักยภาพของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ด้วยความรับผิดชอบและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์

ความหมายของนาฏศิลป์ค่านาฏศิลป์ได้มีผู้ให้ความหมายต่างๆดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (สุมิตรเทพวงษ์. 2541 : 1 ; อ้างอิงมาจากราชบัณฑิตยสถาน. 2542 : 576) ได้นิยามค่านาฏศิลป์หมายถึงศิลปะแห่งการละครหรือฟ้อนรำ

ราชบัณฑิตยสถาน (สุมิตรเทพวงษ์. 2541 : 1 ; อ้างอิงมาจากราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 431) นาฏศิลป์หมายถึงศิลปะแห่งการละครหรือฟ้อนรำ

อาคมสยาคม (2509 : 1) นาฏศิลป์หมายถึงการฟ้อนรำ

ธนิตโยโพธิ์ (2516 : 1) นาฏศิลป์หมายถึงความซ้ำของในการละครฟ้อนรำ

สุมาลีสุวรรณแสง (2530 : 8) นาฏศิลป์หมายถึงการร้องรำทำเพลงให้ความบันเทิงใจอันประกอบด้วยความโน้มเอียงแห่งอารมณ์และความรู้สึก

พานีสีสวย (2524 : 6-7) นาฏศิลป์หมายถึงศิลปะในการฟ้อนรำหรือแบบแผนของการฟ้อนรำ เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความประณีตงดงามมีแบบแผนให้ความบันเทิงอันโน้มน้าวอารมณ์และความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตามศิลปะประเภทนี้ต้องอาศัยการบรรเลงดนตรีเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่ายิ่งขึ้นแต่ความหมายที่เข้าใจกันทั่วไปคือศิลปะของการร้องรำทำเพลง

เรณูโกศินานนท์ (2520 : 2) ได้นิยามว่านาฏศิลป์คือศิลปะของการรำเต้น

อมรากล่ำเจริญ (2535 : 2) ได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์คือศิลปะในการฟ้อนรำหรือความรู้แบบแผนของการฟ้อนรำเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความประณีตงดงามมีแบบแผนให้ความบันเทิงโน้มน้าวอารมณ์และความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตามศิลปะประเภทนี้ต้องอาศัยการบรรเลงดนตรีและการขับร้องเข้าร่วมด้วยเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่า

สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 9) นาฏศิลป์หมายถึงศิลปะการฟ้อนรำ ซึ่งวิวัฒนาการมาจากเสียงถ้อยคำที่ได้รับการปรับปรุงแต่งจนเกิดความไพเราะน่าฟังนำไปสู่การแสดงท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกตามอารมณ์ของเสียงหรือถ้อยคำนั้นและได้มีการปรุงแต่งท่าทางที่แสดงออกให้สวยงามกลมกลืนยิ่งขึ้นตามแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสมและยึดถือต่อเนื่องกันมาจนถือเป็นศิลปวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของกลุ่มคนในแต่ละท้องถิ่น

มยุรฉัตรธรรมวิเศษ (2547 : 25) ได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์หมายถึงศิลปะการแสดงที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายทั้งที่ประกอบาร้องและประกอบดนตรีซึ่งในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์จึงน่าจะรวมถึงการฟ้อนรำระบำโขนและการแสดงละครร่วมด้วยดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่านาฏศิลป์หมายถึงศิลปะการเคลื่อนไหวร่างกายทั้งงดงามอันเกิดจากการเลียนแบบธรรมชาติมุ่งหมายเพื่อสื่อความหมายความรู้สึกตามอารมณ์เพื่อให้เกิดความบันเทิงซึ่งรวมศิลปะหลายแขนงไว้ด้วยกันทั้งการขับร้องดนตรีที่ศกศิลป์โดยการแสดงออกที่เรียกว่าระบำฟ้อนเชิงละครโขนแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชาติภาษาและท้องถิ่นความสำคัญของนาฏศิลป์นาฏศิลป์เป็นแหล่งรวมศิลปะหลายแขนงซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของไทยอย่างหนึ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติไทยดังที่

ประทีนพวงสำลี (2514 : 1) ได้ให้ความสำคัญของนาฏศิลป์ไว้ดังนี้

1. นาฏศิลป์แสดงความเป็นอารยประเทศบ้านเมืองจะเจริญรุ่งเรืองดีก็ด้วยประชาชนมีความเข้าใจศิลปะเพราะศิลปะมีค่าเป็นเครื่องโน้มน้าวอารมณ์โดยเฉพาะศิลปะการละครนี้เป็นสิ่งสำคัญสามารถกล่อมเกลาคิดใจโน้มน้าวไปในทิศทางที่ดีเยี่ยมอารมณ์ได้เข้มขึ้นมองใสเป็นทางนำให้คิดและให้กำลังใจในทางที่จะสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่บ้านเมืองสืบไป

2. นาฏศิลป์เป็นแหล่งรวมศิลปะคือรวมเอาศิลปะประเภทอื่น ๆ มากเกี่ยวเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกันเช่นศิลปะการเขียนการก่อสร้างการออกแบบเครื่องแต่งกายตลอดจนวรรณคดีศิลปะแต่ละประเภทได้จัดทำกันด้วยความประณีตสุขุมทั้งนี้ก็เนื่องจากศิลปะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชาติมนุษยทุกชาติ

ทุกภาษาต้องมีศิลปะของตนไว้ประจำชาตินับแต่โบราณมาจนถึงทุกวันนี้รวมความว่านาฏศิลป์มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกันทั้งสิ้นสร้างความเป็นแก่นสารให้แก่บ้านเมืองด้วยกันทั้งนั้น

เรณูโกศินานนท์ (2520 : 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนาฏศิลป์ (การฟ้อนรำไทย) ไว้ว่าการฟ้อนรำของไทยนั้นมีลักษณะเฉพาะตัวและมีความเป็นไทยในตัวเองเป็นอย่างยิ่งจริงอยู่เราได้แบบอย่างมาจากนาฏศิลป์อินเดียแต่เราก็ได้ดัดแปลงให้เข้ากับบรรณนิยมของคนไทยจึงกลายเป็นศิลปะประจำชาติไม่ซ้ำหรือเหมือนของชาติอื่นนับได้ว่าเป็นสมบัติอันเป็นวัฒนธรรมของชาติที่น่าภูมิใจยิ่งนาฏศิลป์ไทยมีความเป็นไทยด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทำรำอ่อนช้อยงดงามและแสดงอารมณ์ตามลักษณะที่แท้จริงของคนไทยมีความหมายอย่างกว้างขวาง
2. จะต้องมีคนตรีประกอบดนตรีนี้จะแทรกอารมณ์หรือรำกับเพลงที่มีแต่ทำนองก็ได้หรือมีเนื้อร้องและให้ทำไปตามเนื้อร้องนั้นๆ
3. คำร้องหรือเนื้อร้องจะต้องเป็นคำประพันธ์ส่วนบทจะเป็นกลอนแปดซึ่งจะนำไปร้องกับเพลงชั้นเดียวหรือสองชั้นได้ทุกเพลงคำร้องนี้ทำให้ผู้สอนหรือผู้รำกำหนดทำไปตามเนื้อร้อง
4. เครื่องแต่งกายละครไทยซึ่งผิดแผกกับเครื่องแต่งกายละครของชาติอื่นมีแบบอย่างของตนโดยเฉพาะการแต่งกายของไทยจะคล้ายคลึงของเขมรก็เพราะเขมรได้แบบอย่างจากไทยไป

บังอรอนุเมธากูร (2542 : 81-82) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนาฏศิลป์ไว้หลายประการคือ

1. เป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ที่นำประโยชน์ในชีวิตประจำวันคือช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดบำบัดโรคร้ายไข้เจ็บ
2. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของชาติแต่ละชาติโดยใช้ท่าทางท่ารำร้องจังหวะให้เห็นนิสัยและความเป็นอยู่ของมนุษย์
3. เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งซึ่งแสดงให้เห็นอารมณ์โกรธรักยินดียกย่องเกลียดชัง ฯลฯ

สดีโส พันธุ์โกมล (2546 : 2-3) ได้กล่าวถึงคุณค่าการนำนาฏศิลป์หรือศิลปะการละครมาใช้ในการศึกษาว่าถ้าทำได้อย่างถูกต้องก็จะเกิดประโยชน์เป็นอย่างมากสำหรับเยาวชนซึ่งอยู่ในวัยที่จะพัฒนาความคิดอ่าน รสนิยมจิตใจและความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ การอ่านบทละครถ้าอ่านให้เข้าใจในลึกซึ้งผู้อ่านจะต้อง ขวนขวายหาความรู้ความเข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์ปรัชญาสังคมภาษาและวรรณคดีการทำงานร่วมกันเพื่อ จัดแสดงละครที่มีคุณค่าทางด้านศิลปะและวรรณกรรมนอกจากจะช่วยส่งเสริมความรู้ความชำนาญในด้าน วิชาการแล้วยังช่วยฝึกเยาวชนในด้านความรับผิดชอบและความสามัคคีพอสรุปได้ว่านาฏศิลป์นั้นมีคุณค่าและ ความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในลักษณะเฉพาะตัวต่อการพัฒนาบุคคลการดำรงชีวิตประจำวันมีความเป็นเอกลักษณ์ ประจำชาติจึงควรให้การศึกษาได้สืบทอดศิลปวัฒนธรรมสืบไปองค์ประกอบของนาฏศิลป์นาฏศิลป์มี องค์ประกอบที่สำคัญหลายประการดังนี้

สมิตรีเทพวงษ์ (2541 : 4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนาฏศิลป์ไว้ดังนี้

1. การขับร้องเป็นการเปล่งเสียงออกมาอย่างไรเพราะและเร้าใจแก่การฟัง

2. การพ้อนรำเป็นการแต่งประดิษฐ์กิริยาอาการของมนุษย์ให้สวยงามกล่าวปกติมีความน่า
ทัศนา

3. ระเบียบการรำรำมีท่าทางและลีลาเป็นเครื่องประกอบจังหวะเมื่อรวม 3 ประการนี้เข้า
ด้วยกันก็ได้ชื่อว่าเป็นสุนทรียศาสตร์

จากองค์ประกอบของนาฏศิลป์จึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์นั้นควรเริ่ม
ตั้งแต่ความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยเพิ่มไปที่ละขั้นจนสามารถทำได้การปลูกฝังที่ละขั้นนี้ช่วย
ให้เกิดความแม่นยำและมีทักษะขั้นนักเรียนก็จะมีเจตคติที่ดีมีความสุขในการเรียนรู้ความมุ่งหมายและ
ประโยชน์ของนาฏศิลป์นาฏศิลป์นั้นมีความมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการดังนี้

อมรากล่ำเจริญ (2535 : 3) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเรียนนาฏศิลป์ไว้ว่า

1. เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะแก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป
4. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักการทำงานร่วมกันกับคนหมู่มากได้เป็นอย่างดี
5. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักกล้าแสดงออก

วิมลศรีอุปมัย (2526 : 1-4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนนาฏศิลป์และการละครซึ่งแบ่ง
ออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ประโยชน์สำหรับตนเองการฝึกนาฏศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคนทั้งด้านร่างกายจิตใจ
และทัศนคติดังนั้นผู้เรียนนาฏศิลป์และการละครย่อมได้รับผลดังนี้

1.1 มีความรู้ทางด้านนาฏศิลป์และการละครสามารถอธิบายความสำคัญของเนื้อหาให้คนอื่นเข้าใจ
และเห็นความสำคัญได้

1.2 มีความสามารถแสดงได้ทำให้เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง

1.3 มีจิตใจรื่นเริงแจ่มใสกล้าที่จะแสดงออกในทางที่ดี

1.4 ช่วยให้ประเทศชาติมีประชาชนที่มีคุณสมบัติในทางที่ดี

1.5 การฝึกการรำรำเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกายไปด้วยทำให้นามัยดีอายุยืน

1.6 ทำให้ทรวดทรงสง่างามบุคลิกดี

1.7 สามารถยึดเป็นอาชีพได้

1.8 ช่วยให้เป็นผู้มีสุนทรียในด้านการงามและจริยศาสตร์

1.9 มีความเข้าใจชีวิตดีขึ้นจากการดูและศึกษาการละครสามารถอภิปรายและวิจารณ์ให้

ข้อคิดเห็นแก่คนอื่นในสภาพการณ์ต่างๆได้

2. ประโยชน์ทั่วไปการแสดงนาฏศิลป์ในลักษณะหมู่คณะย่อมก่อให้เกิดประโยชน์หลายอย่าง
ดังต่อไปนี้

2.1 ก่อให้เกิดความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกันส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นหมู่เป็นคณะ

2.2 ช่วยสร้างบรรยากาศในหน่วยงานต่างๆได้ดีขึ้น

2.3 ช่วยก่อให้เกิดบทละครดีๆ ขึ้น

2.4 ช่วยให้มีผู้รับช่วงและถ่ายทอดงานทางนาฏศิลป์เอาไว้

2.5 งานการละครเกี่ยวข้องกับงานอื่นๆ มากเมื่องานละครก้าวหน้างานอาชีพอื่นก็ย่อมมีผลก้าวหน้าไปด้วยเช่นบทละครการดนตรีเพลง ฯลฯ

3. ประโยชน์ระดับชาติ

3.1 พึงปลูกฝังให้เข้าใจว่านาฏศิลป์เป็นศิลปะประจำชาติที่ควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้แก่อนุชนรุ่นหลัง

3.2 เป็นแกนรวมทางด้านศิลปะหลายแขนงไม่ว่าจะเป็นศิลปะแขนงจิตรกรรมประติมากรรมนาฏกรรมวรรณกรรมและอื่นๆ การแสดงนาฏศิลป์และการละครแต่ละครั้งย่อมจำลองเอาศิลปะประเภทต่างๆ ไปไว้ในโรงละครหมดทุกด้าน

3.3 การรำไทยเป็นการแสดงออกถึงความเป็นอารยประเทศสมดังคำพิงเพยที่ว่าสำเนียงบอกภาษากิริยาบถระกุลสำหรับผู้เริ่มเรียนนาฏศิลป์ต้องทำให้รักและนิยมศิลปะแขนงนี้มีความสนใจมีสติและตั้งใจในการฝึกปฏิบัติรู้จักสังเกตและพยายามเลียนแบบครูให้มากที่สุดเป็นผู้ที่ไม่ทอดยต่อความยากของบทเรียนหรือความเมื่อยล้าและขยันทบทวนฝึกซ้อมทำอยู่เสมอจึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์นั้นไม่ใช่เฉพาะครูเท่านั้นที่มีความสำคัญทั้งนี้ตัวนักเรียนก็มีความสำคัญจึงจำเป็นที่จะจัดหากระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียนและสร้างเจตคติที่ดีต่อสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ กระบวนการเรียนการสอนนาฏศิลป์การจัดการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะต้องการการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้เรียนครูผู้ปกครองชุมชนผู้เรียนต้องเรียนรู้ให้ครบถ้วนด้วยสมองกายใจและการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยการจัดการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มความรับผิดชอบกล้าแสดงออกและเน้นการทำงานเป็นกลุ่มผู้เรียนใช้กระบวนการคิด

สร้างแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจึงเพิ่มประสบการณ์การทำงานตามสถานการณ์จริงให้มากยิ่งขึ้นไปตามช่วงชั้นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ให้เห็นคุณค่าของตนเองเพื่อการแสดงออกอย่างอิสระเพิ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้จริงเพิ่มโครงการตามศักยภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขมีเสรีภาพในการเรียนและแสวงหาความรู้ได้ตามต้องการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 33) ได้กำหนดว่ากิจกรรมนาฏศิลป์มีจุดเน้นของการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในด้านลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของผู้เรียนเป็นการพัฒนาค่านิยมส่งเสริมการแสดงออกของทางร่างกายอารมณ์และสังคมของผู้เรียนมากกว่าการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญชำนาญในสาขาของนาฏศิลป์ฉะนั้นผู้สอนจึงควรยึดจุดประสงค์ของหลักสูตรและนำเอาทฤษฎีหลักการของนาฏศิลป์ไปประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดค่านิยมเจตคติต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติส่งเสริมความถนัดและความสามารถในแต่ละบุคคลซึ่งหลักสูตรสาระนาฏศิลป์ได้ตั้งจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีบุคลิกภาพและเจตคติที่ดีในการอยู่ในสังคมดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพดนตรีนาฏศิลป์ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆย่อมก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกได้อย่างเสรีการปฏิบัติตนเองเช่นนี้ย่อมนำมาซึ่งบุคลิกภาพของผู้นำและการเป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสย่อมทำให้เกิดกิริยาท่าทางเป็นที่นิยมรักใคร่ของคนทั่วไป

2. ด้านอารมณ์การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลงอย่างมีวินัยและขอบเขตพอสมควรและปฏิบัติโดยสม่ำเสมอจะช่วยให้นักเรียนร่าเริงเปิดเผยบางครั้งสามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกได้โดยการปฏิบัติกิจกรรมการควบคุมจังหวะท่าทางการใช้เสียงให้เหมาะสมตามวัยของนักเรียน

3. ด้านสังคมการแสดงออกร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์ย่อมจะฝึกให้นักเรียนรู้ว่าเมื่อไรจึงจะเป็นผู้นำกลุ่มและเมื่อไรควรจะเป็นผู้ตามควรทำตนอย่างไรจึงจะสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดีและรู้จักยอมรับความสามารถของผู้อื่นยอมละทิ้งความเห็นแก่ตัวเพราะกิจกรรมนาฏศิลป์เป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

4. ด้านเจตคติการเรียนกิจกรรมดนตรีและนาฏศิลป์จะสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยมีทัศนคติที่ดีมีความภาคภูมิใจในมรดกวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ

อมรากล่ำเจริญ (2535 : 48) ได้ให้ความรู้ว่าเอกลักษณ์ของวิชานี้เป็นวิชาทักษะการฝึกฝนที่ถูกแบบฝึกนักเรียนให้มันส์ในการฝึกตนเองและรู้จักแก้ไขเมื่อมีการฝึกผิดวิธีดังนั้นในการวางรากฐานของการสอนวิชานี้ไม่ใช่เป็นการถ่ายนักครูผู้สอนจะต้องรู้จักพลิกแพลงเลือกวิธีสอนและใช้วิธีการเฉพาะตนในการถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างความนิยมความรักในวิชาการและเกิดสุนทรีย์กับตัวของผู้เรียนฉะนั้นการเตรียมการสอนของครูควรจะมีขั้นตอนตามลำดับขั้นดังนี้

1. การเตรียมการสอนนาฏศิลป์เมื่อครูผู้สอนเข้าใจเนื้อหาหลักการสอนนาฏศิลป์แล้วครูจะต้องเตรียมการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งการเตรียมการเรียนการสอนที่สำคัญที่สุดคือการจัดทำโครงการสอนและแผนการเรียนรู้ซึ่งเป็นการกำหนดแนวดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมจุดประสงค์ของการเรียนรู้ทุกจุดประสงค์ให้มีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดโดยมุ่งให้รายละเอียดอย่างหยาบๆเกี่ยวกับเนื้อหาภาระงานหรือกิจกรรมหลักของผู้เรียนแนวทางการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและจำนวนคาบเวลาในการสอนในแต่ละจุดประสงค์การจัดทำโครงการสอนมีประโยชน์ดังนี้

1.1 ช่วยอำนวยความสะดวกต่อผู้สอนในการทำแผนการเรียนรู้รายชั่วโมงเนื่องจากโครงการสอนได้กำหนดกรอบงานในภาพรวมไว้หมดแล้ว

1.2 ช่วยให้ผู้สอนสามารถสอนได้ทันเวลาเต็มเวลาและเต็มหลักสูตรเนื่องจากได้กำหนดแนวปฏิบัติได้ครอบคลุมทั้งหมด

1.3 ทำให้ผู้เรียนสามารถมีบทบาทร่วมในการวางแผนการเรียนได้โดยเพิ่มเติมกิจกรรมหลักหรือเนื้อหาที่ผู้เรียนสนใจไว้ก่อนสอนจริง

1.4 ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบภาพรวมของการสอนของครูได้จากโครงการสอนว่าผู้สอนได้กำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้เรียนไว้มากน้อยแค่ไหนเพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงขณะเมื่อทำแผนการเรียนรู้อย่างละเอียด (ชัยฤทธิ์ศิลาเดช. 2545 :43-45)

ง่ายต่อการเข้าใจเนื้อหาอันนั้นมีแผนการเรียนรู้เครื่องแต่งกายละครของจริงแถบบันทึกเสียงเครื่องดนตรีวิทยาการภายนอกเครื่องเคาะจังหวะเครื่องบันทึกเสียงรูปภาพประกอบวีดิทัศน์คู่มือเอกสาร ฯลฯ

3. การวัดและประเมินผลนาฏศิลป์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 49) ให้ความรู้ถึงแนวทางการวัดและประเมินผลว่าหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นกระบวนการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีการติดตามประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นซึ่งใช้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ด้านทักษะ/กระบวนการและด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนได้และใช้วิธีประเมินตามสภาพที่แท้จริงด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายมีการบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนศิลปะอย่างต่อเนื่องการวัดผลและประเมินผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในด้านความรู้ความเข้าใจวิธีการหลักที่ใช้กันอยู่ทั่วไปได้แก่วิธีการทดสอบซึ่งอาจใช้วิธีการเขียนตอบหรือสอบปากเปล่าจะเป็นการประเมินพฤติกรรมนักเรียนระดับความเข้าใจตัวอย่างเช่นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้นาฏศิลป์เป็นสิ่งที่ค่อนข้างซับซ้อนกว่าการวัดและประเมินผลในสาขาวิชาอื่น ๆ และค่อนข้างจะผิวดินในการวัดความจำมุ่งไปที่การแสดงออกมากกว่าด้านความรู้หรือข้อเท็จจริงรูปแบบการวัดและประเมินผลทางนาฏศิลป์

เพ็ญมณีกันตะวงษ์ (ม.ป.ป. : 87-88) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลด้านความรู้โดยการใช้คำถามหรือข้อทดสอบเพื่อต้องการทราบถึงเข้าใจหรือการรับรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความลักษณะรูปแบบของการแสดง

2. การวัดและประเมินผลจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกซึ่งทำได้โดยการสังเกตในการสังเกตนี้ นอกจากจะสังเกตความก้าวหน้าทางด้านการแสดงการฟังการร้องความกลมกลืนในการเคลื่อนไหวแล้วยังต้องรวมไปถึงการสังเกตความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติที่มีต่อนาฏศิลป์เช่นความสนใจความเอาใจใส่การทำกิจกรรมกลุ่มหรือพัฒนาการทางอารมณ์ขณะทำกิจกรรมรวมถึงความคิดสร้างสรรค์ทั้งในและนอกชั้นเรียน เหล่านี้ต้องอาศัยการสังเกตของผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีพฤติกรรมด้านจิตพิสัยอยู่เป็นจำนวนมากเช่นชื่นชมเห็นคุณค่าของทัศนศิลป์ดนตรีนาฏศิลป์เครื่องมือที่ใช้วัดอาจใช้ดังนี้

2.1 บันทึกการสังเกตเป็นการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอทั้งในเวลาเรียนและกิจกรรมพิเศษนอกเวลาเรียนผู้บันทึกหรือผู้ประเมินจะต้องบันทึกเป็นระยะเวลายาว

2.2 แบบประเมินตนเองเป็นแบบประเมินที่ให้นักเรียนประเมินตนเองซึ่งมีรายการให้นักเรียนประเมินซึ่งอาจใช้แบบสำรวจรายการหรือมาตราส่วนประมาณค่าก็ได้

2.3 แบบประเมินค่านิยมหรือเจตคติเป็นแบบวัดให้นักเรียนตอบซึ่งมีหลายแบบเช่นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ตเพื่อตรวจสอบค่านิยมนักเรียนในทางบวกและทางลบ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนในทางบวกและทางลบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านคือทั้งด้านความรู้, ด้าน

ทักษะและกระบวนการ, ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมซึ่งการวัดผลและประเมินผลจะมุ่งเน้นให้นักเรียนมี
 วุฒิภาวะทางอารมณ์มีสุนทรียะสามารถแสดงออกได้อย่างถูกต้องมีความสุขและพัฒนาให้มีความคิดสร้างสรรค์

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รุ่งทิวา ควรชม (2546 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นการเรียนรู้แบบ
 ร่วมมือกันเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คนโรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม
 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการสอน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์
 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในส่วนประสิทธิภาพพบว่า
 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดัชนี 90.92/88.69 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ไว้ด้านปฏิสัมพันธ์ภายใน
 กลุ่มพบว่า นักศึกษาที่เรียนรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์
 ภายในกลุ่มระดับดี และมีเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ระดับดี นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อน
 เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในส่วนประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่า
 เท่ากับ 0.81

สุนันทา โพธิ์ชัย (2547 : 73) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง
 เศษส่วนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 25 คน โรงเรียนบ้านยอกขาม
 จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน แบบฝึกเสริมทักษะ
 ประกอบแผนจำนวน 7 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่าแผนกิจกรรมการ
 เรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนที่ใช้รูปแบบการเรียนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีประสิทธิภาพ
 80.80/76.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วย
 เพื่อนเท่ากับ 0.49

สุรพล เสียงเพราะ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการ
 เรียนรู้โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนวิชาคณิตศาสตร์ บทที่ 13 เรื่อง บทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มี
 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.73 หรือนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม
 เพื่อนช่วยเพื่อน ร้อยละ 73

นางสาวสุจิตตราคงปลื้มได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะในด้านการอ่านโน้ตสากลระดับชั้น
 ประถมศึกษาปีที่4เพื่อการพัฒนาทักษะในด้านการอ่านโน้ตสากลระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 2
 ปีการศึกษา 2548 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 51 คนด้วยวิธีการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระยะเวลาที่
 ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้นโดยเริ่มทำการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน -เดือนกุมภาพันธ์

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนจำนวนหนึ่งมีการพัฒนาทักษะในด้านการอ่านโน้ตสากลดีขึ้นกว่าเดิม
 ด้วยวิธีการให้แรงเสริมโดยการชมเชยและให้ระยะเวลาในการฝึกทักษะการอ่านโน้ตสากลมากพอสมควรตั้งนั้น
 ก่อนที่จะเกิดทักษะการอ่านให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนโน้ตสากลก่อนโดยจะนำมาซึ่งการพัฒนาทักษะในด้าน

การอ่านโน้ตสากลได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องรวมทั้งส่งผลมาถึงการปฏิบัติเครื่องดนตรีด้วยความเข้าใจและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยชัยวัฒน์เขาวรรตนะและเจตชินทร์จิรสันติธรรม 2550 ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดียรายวิชาประวัติการดนตรีและดนตรีนิยามคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจังหวัดปทุมธานีตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจังหวัดปทุมธานีปีการศึกษา 2551 จำนวน 15 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 24 คาบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย, แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, แบบสังเกตการเรียนรู้ดนตรีสากลจากสื่อมัลติมีเดียผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจเป็นที่น่าพอใจผลคะแนนจากการประเมินมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.05/93.3 สรุปว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการเรียนรู้อตามเกณฑ์ที่กำหนดคือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดียที่ได้จัดทำขึ้นใหม่มีความเหมาะสมมาก

จิระศักดิ์ย่านกลาง (2542) ได้เปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนระดับประถมศึกษาเขตเทศบาลตำบลนางรองกับโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครพบว่าโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครใช้หลักสูตรวิชาดนตรีซึ่งสร้างเองส่วนโรงเรียนประถมศึกษาในเทศบาลตำบลนางรองใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ครูผู้สอนวิชาดนตรีไม่มีวุฒิทางดนตรีซึ่งส่งผลไม่สามารถเขียนแผนการสอนและเตรียมการสอนได้จึงใช้บทเรียนสำเร็จรูปและเลือกหัวข้อที่ตนเองสามารถสอนได้เท่านั้นรวมทั้งมีชั่วโมงการสอนประมาณ 22-25 ชั่วโมง/สัปดาห์ทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพทางการสอนดนตรีตามที่ต้องการได้ส่วนโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครพบว่าครูมีวุฒิทางการศึกษาด้านดนตรีโดยตรงทำให้เขียนแผนการสอนและเตรียมแผนการสอนได้รวมทั้งมีชั่วโมงการสอนประมาณ 14-18 ชั่วโมง/สัปดาห์ทำให้ประสบผลสำเร็จในการสอนดนตรีในโรงเรียน

ขวัญใจฮีลีย์ (2533, อ่างในยุพินมุลสืบ, 2536, หน้า 60) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทยโดยศึกษาจากสถาบันที่เปิดโปรแกรมดนตรีศึกษาในระดับอุดมศึกษา 3 สถาบันได้แก่วิทยาลัยครูจาก 8 มหาวิทยาลัยคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒผลการศึกษาพบว่าความมุ่งหมายของหลักสูตรทั้ง 3 สถาบันมีแต่วัตถุประสงค์ทั่วไปไม่มีวัตถุประสงค์เฉพาะของบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นครูสอนดนตรีด้านโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรพบว่าเนื้อหาเป็นวิชาบังคับมากกว่าเป็นวิชาเอกสัดส่วนทางด้านทฤษฎีมากกว่าทางด้านปฏิบัติ

มานพภูภักดี (2529, อ่างในสมถวิลพูลทาจกร, 2538, หน้า 38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับครูสอนดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีพบว่าครูมีปัญหาการสอนดนตรีอันเนื่องมาจากขาดทักษะในด้านการปฏิบัติและขาดความชำนาญในด้านการสอน

2.5 รำวงมาตรฐานเพลงรำมาชิมารำ

2.5.1 ประวัติความเป็นมาของรำวงมาตรฐาน

"รำวงมาตรฐาน" เป็นการแสดงที่มีวิวัฒนาการมาจาก "รำโทน" (กรมศิลปากร, 2550 : 136-143) เป็นการรำและการร้องของชาวบ้านซึ่งมีผู้รำทั้งชายและหญิง รำกันเป็นคู่ ๆ รอบ ๆ ครกตำข้าวที่วางคว่ำไว้ หรือไม้ก็รำกันเป็นวงกลม โดยมีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ลักษณะการรำและร้องเป็นไปตามความถนัด ไม่มีแบบแผนกำหนดไว้ คงเป็นการรำและร้องง่าย ๆ มุ่งเน้นที่ความสนุกสนานรื่นเริงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น เพลงขอมาลี เพลงยวนยาเหล เพลงหล่อจริงนระดารา เพลงตามองตา เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด เป็นต้น ด้วยเหตุที่การรำชนิดนี้มีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ จึงเรียกรูปการแสดงชุดนี้ว่า รำโทน

ต่อมา เมื่อปี พ.ศ.2487 ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการละเล่นรื่นเริงประจำชาติและเห็นว่าคนไทยนิยมเล่นรำโทนกันอย่างแพร่หลาย ถ้าปรับปรุงการเล่นรำโทนให้เป็นระเบียบทั้งเพลงร้อง สีลาท่ารำ และการแต่งกายจะทำให้การเล่นรำโทนเป็นที่น่านิยมมากยิ่งขึ้น จึงได้มอบหมายให้กรมศิลปากรปรับปรุงรำโทนเสียใหม่ให้เป็นมาตรฐาน มีการแต่งเนื้อร้องทำนองเพลงและนำท่ารำจากเพลงแม่บทมากำหนดเป็นท่ารำเฉพาะ แต่ละเพลงอย่างเป็นแบบแผน

ทั้งนี้ การรำวงมาตรฐานประกอบด้วยเพลงทั้งหมด 10 เพลง โดย กรมศิลปากรแต่งเนื้อร้องจำนวน 4 เพลง ดังต่อไปนี้

1. เพลงงามแสงเดือน (Ngam Sang Duan)

คำร้อง : จมื่นมานิตยัณเรศ (นายเฉลิม เสวตนันท์) หัวหน้ากองการสังคีต กรมศิลปากร (ประพันธ์ในนามกรมศิลปากร)

ทำนอง : อาจารย์มนตรี ตราโมท

ความหมายเพลง : ยามที่แสงจันทร์ส่องมายังโลกทำให้โลกนี้ ดูสวยงาม ผู้คนที่มาเล่นรำวงยามที่แสงจันทร์ส่องก็มีความงดงามด้วย การรำวงนี้เพื่อให้มีความสุขสนุกสนาน มีความสามัคคีกัน และละทิ้งความทุกข์ให้หมดสิ้นไป

เนื้อเพลง:	งามแสงเดือนมาเยือนส่องหล้า	งามใบหน้าเมื่ออยู่วงรำ (ซ้ำ)
	เราเล่นกันเพื่อสนุก	เปลื้องทุกข์ช่วยระกำ
	ขอให้เล่นเพื่อนรำ	เพื่อสามัคคีเอย

2. เพลงชาวไทย (Chaw Thai)

คำร้อง : จมื่นมานิตยัณเรศ (นายเฉลิม เสวตนันท์) หัวหน้ากองการสังคีต กรมศิลปากร (ประพันธ์ในนามกรมศิลปากร)

ทำนอง : อาจารย์มนตรี ตราโมท

ความหมายเพลง : หน้าที่ที่ชาวไทยพึงมีต่อประเทศชาตินั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ อย่าได้ละเลยไปเสีย ในการที่เราได้มาเล่นรำวงกันอย่างสนุกสนาน ปราศจากทุกข์โศกทั้งปวงนี้ก็เพราะว่าประเทศไทยเรามีเอกราช ประชาชนมีเสรีในการคิดจะทำสิ่งใด ๆ ดังนั้นเราจึงควรช่วยกันเชิดชูชาติไทยให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปเพื่อความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นของไทยเราตลอดไป

เนื้อเพลง :	ชาวไทยเจ้าเอ๋ย	ขออย่าละเลยในการทำหน้าที่
	การที่เราได้เล่นสนุก	เปลื้องทุกข์สบายอย่างนี้
	เพราะชาติเราได้เสรี	มีเอกราชสมบูรณ์
	เราจึงควรช่วยชูชาติ	ให้แก่งกาจเจ็ดจ่ารัฐ
	เพื่อความสุขเพิ่มพูน	ของชาวไทยเราเอ๋ย

3. เพลงรำซิมารำ (Ram ma si ma ram)

คำร้อง : จมื่นมานิตยน์เรศ (นายเฉลิม เศวตนันท์) หัวหน้ากองการสังคีต กรมศิลปากร (ประพันธ์ในนามกรมศิลปากร)

ทำนอง : อาจารย์มนตรี ตราโมท

ความหมายเพลง : ขอพวกเรามาเล่นรำวงกันให้สนุกสนานเถิดในยามว่างเช่นนี้จะได้คลายทุกข์ ถึงเวลางานเราก็จะทำงานกันจริง ๆ เพื่อจะได้ไม่ลำบาก และการรำก็จะรำอย่างมีระเบียบแบบแผน ตามวัฒนธรรมไทยของเราแล้วจะดูงดงามยิ่ง

เนื้อเพลง :	รำมาซิมารำ	เรียงระบำกันให้สนุก
	ยามงานเราทำงานกันจริง ๆ	ไม่ละไม่ทิ้งจะเกิดเชิญชุก
	ถึงยามว่างเราจึงรำเล่น	ตามเชิงเช่นเพื่อให้สร้างทุกข์
	ตามเยี่ยงอย่างตามยุค	เล่นสนุกอย่างวัฒนธรรม
	เล่นอะไรให้มีระเบียบ	ให้งามให้เรียบร้อยจะคมขำ
	มาซิมาเจ้าเอ๋ยมาพ้อนรำ	มาเล่นระบำของไทยเราเอ๋ย

4. เพลงคืนเดือนหงาย (Ken Dern Ngai)

คำร้อง : จมื่นมานิตยน์เรศ (นายเฉลิม เศวตนันท์) หัวหน้ากองการสังคีต กรมศิลปากร (ประพันธ์ในนามกรมศิลปากร)

ทำนอง : อาจารย์มนตรี ตราโมท

ความหมายเพลง : เวลากลางคืน เป็นคืนเดือนหงาย มีลมพัดมาเย็นสบายใจ แต่ก็ยังไม่สบายใจเท่ากับการที่ได้ผูกมิตรกับผู้อื่น และที่รุ่มเย็นไปทั่ว ทุกแห่งยิ่งกว่าน้ำฝนที่โปรยลงมา ก็คือการทำประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นเอกราช มีธงชาติไทยเป็นเอกลักษณ์ ทำให้รุ่มเย็นทั่วไป

เนื้อเพลง :	ยามกลางคืนเดือนหงาย	เย็นพระพายโบกพริ้วปลิวมา
	เย็นอะไรก็ไม่เย็นจิต	เท่าเย็นผูกมิตรไม่เปื้อนระอา
	เย็นร่มธงไทยปกไปทั่วหล้า	เย็นยิ่งน้ำฟ้ามาประพรมเอ๋ย

โดย ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลย์สงครามแต่งเนื้อร้องเพิ่มอีก 6 เพลง ดังนี้

5. เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ (Dong jan wan pen)

คำร้อง : ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามทำนอง

ทำนอง : อาจารย์มนตรี ตราโมท

ความหมายเพลง : พระจันทร์เต็มดวงที่ลอยอยู่บนท้องฟ้านั้นช่างดูสวยงาม เพราะเป็นพระจันทร์ทรงกลด คือมีแสงเลื่อมกระจายออกรอบดวงจันทร์ทั้งดวง แต่ถึงจะงามอย่างไรก็ยังไม่เท่าความงามของดวงหน้าหญิงสาว ที่ดูผุดผ่องมีน้ำมีนวล อีกทั้งรูปร่างก็ดูสมส่วน กิริยาจากก็อ่อนหวานไพเราะ สมแล้วกับที่เปรียบว่าหญิงไทยนี้คือดอกไม้

เนื้อเพลง :	ดวงจันทร์วันเพ็ญ	ลอยเด่นอยู่ในนภา
	ทรงกลดสดสี	รัศมีทอแสงงามตา
	แสงจันทร์อร่าม	ฉายงามส่องฟ้า
	ไม่งามเท่าหน้า	นวลน้องยองใย
	งามเอ๋ยแสงงาม	งามจริงยอดหญิงชาติไทย
	งามวงพักตร์ยิ่งดวงจันทร์รา	จรตักิริยานิมนวลละไม
	วากังวาน	อ่อนหวานจับใจ
	รูปทรงสมส่วน	ยั่วยวนหทัย
	สมเป็นดอกไม้	ขวัญใจชาติเอ๋ย

6. เพลง ดอกไม้ของชาติ (Dok mai kong chat)

คำร้อง : ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

ทำนอง : อาจารย์มนตรี ตราโมท

ความหมายเพลง : ผู้หญิงไทยเปรียบเสมือนดอกไม้อันเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย การร่ำรำด้วยการแสดงออกอย่างอ่อนช้อย งดงามตามรูปแบบความเป็นไทยแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านวัฒนธรรมของคนไทย นอกจากผู้หญิงจะดีเด่นทางด้านความงามแล้วยังมีความอดทน สามารถทำงานบ้าน ช่วยเหลืองานผู้ชายหรือแม่บ้านสำคัญ ๆ ระดับประเทศก็สามารถช่วยเหลือได้เป็นอย่างดีไม่แพ้ผู้ชาย

เนื้อเพลง :	(สร้อย) ขวัญใจดอกไม้ของชาติ	งามวิลาศนวยนาดร่ำรำ (ซ้ำ)
	เວວອຸ່ງອຸ່ງນາມ	ตามแบบนาฏศิลป์
	ชี้ชาติไทยเนาว์ถิ่น	เจริญวัฒนธรรม
	(สร้อย)	
	งามทุกสิ่งสามารถ	สร้างชาติช่วยชาย
	ดำเนินตามนโยบาย	สู้ทนเหนี่ยวลากตราครุฑ
	(สร้อย)	

7. เพลงหญิงไทยใจงาม (Ying Thai Jai Ngam)

คำร้อง : ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

ทำนอง : ครูเอื้อ สุนทรสนาน

ความหมายเพลง : ดวงจันทร์ที่ส่องแสงอยู่บนท้องฟ้ามีความงดงามมาก และยังได้แสงอันระยิบระยับของดวงดาวด้วยแล้ว ยิ่งทำให้ดวงจันทร์นั้นงามเด่นยิ่งขึ้น เปรียบเหมือนกับดวงหน้าของหญิงสาวที่มีความงดงามอยู่แล้ว ถ้ามีคุณความดีด้วย ก็จะทำให้หญิงนั้นงามเป็นเลิศ ผู้หญิงไทยนี้เป็นขวัญใจของชาติ เป็นที่ชื่นหน้าชูตาของชาติ รูปร่างกึ่งดงาม จิตใจก็กล้าหาญ ดังที่มีชื่อเสียงปรากฏอยู่ทั่วไป

เนื้อเพลง :	เดือนพราว	ดาวแวววาวระยับ
	แสงดาวประดับ	ส่งให้เดือนงามเด่น
	ดวงหน้า	โสภาคเพียงเดือนเพ็ญ
	คุณความดีที่เห็น	เสริมให้เด่นเลิศงาม
	ขวัญใจ	หญิงไทยส่งศรีชาติ
	รูปงามพิลาศ	ใจกล้าหาญเรื่องนาม
	เกียรติยศ	ก้องปรากฏทั่วคาม
	หญิงไทยใจงาม	ยิ่งเดือนดาวพราวแพรว

8. เพลง ดวงจันทร์ขวัญฟ้า (Dong Jan Kwan Fa)

คำร้อง : ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามทำนอง

ทำนอง : ครูเอื้อ สุนทรสนาน

ความหมายเพลง : ในเวลาค่ำคืนท้องฟ้ามีดวงจันทร์ประจำอยู่ ในใจของชายก็มีหญิงอันเป็นที่รักประจำอยู่เช่นกัน สิ่งที่เกิดทูนยกย่องไว้ก็คือ ชาติไทยที่เป็นเอกราช มีอิสระแก่ตนไม่ขึ้นกับใคร และสิ่งที่แนบสนิทอยู่ในใจของชายก็คือหญิงอันเป็นที่รัก

เนื้อเพลง :	ดวงจันทร์ขวัญฟ้า	ขึ้นชีวาขวัญพี่
	จันทร์ประจำราตรี	แต่ขวัญพี่ประจำใจ
	ที่เทิดทูนคือชาติ	เอกราชอธิปไตย
	ถนอมแนบสนิทใน	คือขวัญใจพี่เอย

9. เพลงยอดชายใจหาญ (Yod Shy Jai Han)

คำร้อง : ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามทำนอง

ทำนอง : ครูเอื้อ สุนทรสนาน

ความหมายเพลง : ขอผูกมิตรไมตรีกับชายผู้กล้าหาญ และจะขอมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ทำหน้าที่ของชาวไทย แม้จะลำบากยากแค้น ก็จะช่วยเหลือจนเต็มความสามารถ

เนื้อเพลง :	ไฉ่ยอดชายใจหาญ	ขอสมานไมตรี
	น้องขอร่วมชีวี	กอร์ปกรณีกิจชาติ
	แม่สุดยากลำเค็ญ	ไม่ขอเว้นเดินตาม
	น้องจักสู้พยายาม	ทำเต็มความสามารถ

10. เพลงบุชานักรบ (Boo Cha Nak Rop)

คำร้อง : ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามทำนอง

ทำนอง : ครูเอื้อ สุนทรสนาน

ความหมายเพลง : น้องรักและบุชาพี เพราะมีความกล้าหาญ เป็นนักรู้ที่เก่งกล้าสามารถสมกับเป็นชายชาตินักรบที่มีความมานะอดทน แม้ว่าจะยากเย็นแสนเข็ญ พี่ก็ต่อสู้จนชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่ว นอกจากนี้ ยังขยันขันแข็งในงานทุกอย่าง อุตสาหะสร้างหลักฐานให้มั่นคง และพี่ยังมีความรักในชาติบ้านเมืองยิ่งกว่าชีวิต ยอมสละได้แม้ชีวิตและเลือดเนื้อเพื่อให้ชาติไทยคงอยู่คู่โลกต่อไป

เนื้อเพลง :	น้องรักรักบุชาพี	ที่มั่นคงที่มั่นคงกล้าหาญ
	เป็นนักรู้เชี่ยวชาญ	สมศักดิ์ชาตินักรบ
	น้องรักรักบุชาพี	ที่มานะที่มานะอดทน
	หนักแสนหนักพี่ผจญ	เกียรติพี่ขจรจบ
	น้องรักรักบุชาพี	ที่ขยันที่ขยันกิจการ
	บากบั่นสร้างหลักฐาน	ทำทุกด้านทำทุกด้านครันครบ
	น้องรักรักบุชาพี	ที่รักชาติที่รักชาติยิ่งชีวิต
	เลือดเนื้อพี่พลีอุทิศ	ชาติยังอยู่ยังอยู่คู่พิภพ

ทำらวางมาตรฐาน ที่กำหนดไว้เป็นแบบแผนทั้ง 10 เพลง ดังนี้

เพลง งามแสงเดือน

ทำらชาย ทำสอดสร้อยมาลา

ทำらหญิง ทำสอดสร้อยมาลา

เพลงชาวไทย

ทำらชาย ทำชักแปงผัดหน้า

ทำらหญิง ทำชักแปงผัดหน้า

เพลงรำมาชิมารำ

ทำらชาย ทำราสาย

ทำらหญิง ทำราสาย

เพลงคืนเดือนหงาย

ทำらชาย ทำสอดสร้อยมาลาแปลง

ทำรำหญิง	ทำสอดสร้อยมาลาแปลง
เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ	
ทำรำชาย	ทำรำชายทำแขกเต้าเข้ารัง และทำมาลาเพียงไหล่
ทำรำหญิง	ทำแขกเต้าเข้ารัง และทำมาลาเพียงไหล่
เพลงดอกไม้ของชาติ	
ทำรำชาย	ทำรำยั่ว
ทำรำหญิง	ทำรำยั่ว
เพลงหญิงไทยใจงาม	
ทำรำชาย	ทำพรหมสีหน้า และทำยุงพ้อนหาง
ทำรำหญิง	ทำพรหมสีหน้า และทำยุงพ้อนหาง
เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า	
ทำรำชาย	ทำช้างประสานงา ชายทำจันทร์ทรงกลด
ทำรำหญิง	ทำช้างประสานงา ชายทำจันทร์ทรงกลด
เพลงยอดชายใจหาญ	
ทำรำชาย	ทำจ้อเพลิงกาล
ทำรำหญิง	ทำชะนีร้ายไม้
เพลงบุษานักรบ	
ทำรำชาย	ทำจันทร์ทรงกลด และทำขอแก้ว
ทำรำหญิง	ทำขัดจางนาง และทำล่อแก้ว

ทั้งนี้ ผู้คิดประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงรำวงทั้ง 10 เพลงนั้นคือ คณะอาจารย์ด้านนาฏศิลป์ของกรมศิลปากรได้ช่วยกันคิดประดิษฐ์ทำรำให้งดงามถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์กำหนดให้เป็นแบบมาตรฐาน ผู้คิดประดิษฐ์ทำรำของรำวงมาตรฐาน คือ หม่อมต่วน (นางศุภลักษณ์ ภักทรนาวิก) ครูมัลลี คงประภักดิ์ ครูลมูล ยมะคุปต์ และครูผัน โมรากุล ต่อมาได้มีการนำรำวงนี้ไปสลับกับวงลีลาศ ทำให้ชาวต่างประเทศรู้จัก รำวง เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้เล่นกันแพร่หลาย และมีแบบแผนอันเดียวกัน กรมศิลปากรจึงเรียกว่า "รำวงมาตรฐาน"

รูปแบบและลักษณะการแสดง

รำวงมาตรฐาน เป็นการรำหมู่ประกอบด้วยผู้แสดง 8 คน ทำรำประดิษฐ์ขึ้นจากทำรำมาตรฐานในเพลงแม่บท ความสวยงามของการรำ อยู่ที่กระบวนทำรำที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละเพลงและเครื่องแต่งกายไทยในสมัยต่าง ๆ รวมทั้งรูปแบบการแสดงในลักษณะการแปรแถวเป็นวงกลม การรำแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ผู้แสดงชายและหญิง เดินออกมาเป็นแถวตรง 2 แถว หันหน้าเข้าหากัน ต่างฝ่ายทำความเคารพด้วยการไหว้

ขั้นตอนที่ 2 : รำแปรแถวเป็นวงกลมตามทำนองเพลงและรำตามบทร้อง รวม 10 เพลง โดยเปลี่ยนทำรำไปตามเพลงต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย เพลงรำชิมารำ เพลงคืนเดือนหงาย เพลงดวงจันทร์วันเพ็ญ เพลงดอกไม้ของชาติ เพลงหญิงไทยใจงาม เพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า เพลงยอดชายใจหาญ และเพลงบุษานักรบ

ขั้นตอนที่ 3 : เมื่อรำจบบทร้องในเพลงที่ 10 ผู้แสดงรำเข้าเวทีที่ละคู่ ตามทำนองเพลงจนจบ

การแต่งกาย

มีการกำหนดการแต่งกายของผู้แสดง ให้มีระเบียบด้วยการใช้ชุดไทย และชุดสากลนิยม โดยแต่งเป็นคู่ ๆ รับกันทั้งชายและหญิง ซึ่งสามารถแต่งได้ 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 แบบชาวบ้าน

ชาย : นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อคอพวงมาลัย เอวคาดผ้าห้อยชายด้านหน้า

หญิง : นุ่งโจงกระเบน ห่มผ้าสไบอัดจีบ ปล่อยผม ประดับดอกไม้ที่ผมด้านซ้าย คาดเข็มขัดใส่เครื่องประดับ

แบบที่ 2 แบบรัชกาลที่ 5

ชาย : นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อราชปะแตน ใส่ถุงเท้ารองเท้า

หญิง : นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อลูกไม้ สไบพาดบ่าผูกเป็นโบว์ ทิ้งชายไว้ข้างลำตัวด้านซ้าย ใส่เครื่องประดับมุก

แบบที่ 3 แบบสากลนิยม

ชาย : นุ่งกางเกง สวมสูท ผูกเนคไท

หญิง : นุ่งกระโปรงป้ายข้าง ยาวกรอมเท้า ใส่เสื้อคอกลมแขนกระบอก

แบบที่ 4 แบบราตรีสโมสร

ชาย : นุ่งกางเกง สวมเสื้อคอพระราชทาน ผ้าคาดเอวห้อยชายด้านหน้า

หญิง : นุ่งโปรงยาวจีบหน้านาง ใส่เสื้อจับเดฟ ชายผ้าห้อยจากบ่าลงไปทางด้านล่าง เปิดไหล่ขวา ศีรษะทำผมเกล้าเป็นมวยสูง ใส่เกี้ยว และเครื่องประดับ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่ำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของรายวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนให้ได้ ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ร้อยละ 80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชานาฏศิลป์ของ นักเรียนระหว่างการเรียนรู้เรื่องร่ำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กับการ เรียนรู้เรื่องวิวัฒนาการของนาฏศิลป์ตะวันตกแบบปกติ โดยวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง

ผู้วิจัยขอนำเสนอแผนแบบการทดลอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แผนแบบการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
E	O ₁	X ₁	O ₂
C	O ₃	X ₂	O ₄

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนแบบการวิจัย

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

X₁ แทน การฝึกทักษะปฏิบัติร่ำวงมาตรฐานโดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

X₂ แทน การฝึกทักษะการเรียนรู้แบบปกติ

O₁O₃ แทน การสอบก่อนเรียน

O₂O₄ แทน การสอบหลังเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.4 วิธีการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่ โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา อำเภอกอกโพธิ์ไชยศึกษา จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 กลุ่ม ประชากรทั้งหมดเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 30 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่ม ควบคุม 15 คน จากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 4 แผน 8 ชั่วโมง ในหลักสูตรภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

3.2.2 นวัตกรรม การสอนวิชานาฏศิลป์เรื่อง รำวงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบประเมินการทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนแบบทดสอบทักษะปฏิบัติ รายวิชานาฏศิลป์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3.2.3 แบบประเมินทักษะการการเรียนรู้เกี่ยวกับรำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ รายวิชานาฏศิลป์

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสาร หนังสือ ตำราทางนาฏศิลป์ และนำมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ศึกษาการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นสื่อในการสอน

4. ตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

5. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องตรวจสอบความเที่ยงตรง แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) (สุวิมลศิริกานันท์, 2548 : 148) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้

การสร้างแบบทดสอบภาคความรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบภาคความรู้ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ สำหรับใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบภาคความรู้

2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หลักสูตรจากเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด

3. สร้างแบบทดสอบภาคความรู้ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด

4. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนนาฏศิลป์ และการวัดผลการศึกษาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด แล้วนำมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) (สุวิมล ตรีภานันท์, 2548 : 148) เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่อง ก่อนนำไปใช้จริง

5. นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณในแต่ละข้อเพื่อหาค่าเฉลี่ยโดยค่าเฉลี่ยดังกล่าว เป็น ดัชนีวัดความสอดคล้องของแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์ว่าข้อสอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือ ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ส่วนข้อสอบที่มี ค่าดัชนีความสอดคล้อง น้อยกว่า 0.5 เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้ ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์

6. นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 42 คน แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจคำตอบ โดยให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ถูกและให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ

7. นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 209-211) แล้วนำข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจ จำแนก 0.20 ขึ้นไป

8. นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR20 ตามวิธี ของ Kuder –Richardson (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538:197-199)

9. คัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ การสร้างแบบประเมินทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับร่าวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย วิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกได้ถึง ความสามารถทางการการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ในเนื้อหากิจกรรมนาฏศิลป์
2. ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับร่าวง มาตรฐาน เพลงรำซิมารำ

3. สร้างแบบประเมินที่สอดคล้อง และครอบคลุม พฤติกรรมทางการเรียนรู้ ดำเนินการสร้างเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งรายการประเมินนี้ได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ดีมาก	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	5
ดี	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	4
ปานกลาง	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	3
พอใช้	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	2
ควรปรับปรุง	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	1

4. นำแบบประเมินการอ่านโน้ตสากลที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ของ แบบประเมินรายข้อตรวจสอบรายข้อว่า สามารถเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ดีเพียงใด ตาม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้แล้วนำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.4 วิธีการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม เพื่อใช้ในการทดลองและจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง การเรียนรู้เกี่ยวกับร่าวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

2.2 กลุ่มควบคุม การเรียนรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของร่าวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบแบบปกติ

3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ทำการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในคาบวิชานาฏศิลป์ระยะเวลาที่เท่ากัน คือ 8 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

5. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบ ความรู้ทางดนตรีซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนอีกครั้ง และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. วัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ โดยใช้แบบวัดทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับร่าวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยนำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องร่าวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

1.1.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยใช้สูตร (สุวมิต ติรภานนท์, 2548 : 148) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.1.2 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 จากสูตรหาประสิทธิภาพ E1/E2 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ E1/E2 โดยใช้สูตรดังนี้

$$E1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E1	หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum x$	หมายถึง คะแนนรวมในระหว่างการเรียนการสอน
	A	หมายถึง คะแนนเต็มในระหว่างการเรียนการสอน
	N	หมายถึง จำนวนผู้เรียน

$$E2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E2	หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	หมายถึง คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
	B	หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
	N	หมายถึง จำนวนผู้เรียน

1.2 ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพแบบทดสอบ

1.2.1 ค่าความยาก-ง่าย (Difficulty) (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 209- 210) โดยการใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
	R	แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบข้อนั้นทั้งหมด

โดยมีเกณฑ์ว่าข้อคำถามที่มีค่า P ระหว่าง 0.20-0.80 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้

1.2.2 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความรู้ (ลัวน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 210-211) คำนวณโดยใช้สูตร

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	D	แทน ค่าอำนาจจำแนก
	R _U	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	R _L	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

N แทน จำนวนนักเรียนที่นำมาวิเคราะห์

โดยมีเกณฑ์ว่าข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

1.2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ทั้งหมด ตามวิธีแบบคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ใช้สูตร KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538:197-199) คำนวณ โดยใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{N}{N-1} \left\{ \frac{1 - \sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน ค่าเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	N	แทน จำนวนของข้อสอบ
	p	แทน สัดส่วนของผู้ทำ ได้ในข้อหนึ่งๆ
	q	แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ 1 - p
	S_t^2	แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายข้อมูลวิจัย

2.1 ค่าเฉลี่ย (X) ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลการข้อมูลวิจัย

- เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่

ในวิชานาฏศิลป์ ระหว่างการเรียนรู้เกี่ยวกับร่ำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการเรียนรู้เกี่ยวกับร่ำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ โดยใช้สถิติ ANCOVA ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลของการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤติในการแจกแจงแบบ t (t-distribution) เพื่อทราบความมีนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
Σ	แทน	ผลรวม
%	แทน	ร้อยละ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. เพื่อ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์

4. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ ร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน สาระการเรียนรู้ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 2 คะแนนระหว่างเรียน และคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1

เลขที่	คะแนนทดสอบหลังเรียนตามแผนการเรียนรู้ที่			รวมคะแนนระหว่างเรียน (15)	ทดสอบหลังเรียน (30)
	1 (5)	2 (5)	3 (5)		
1	3	5	4	12	24
2	3	4	5	12	25
3	4	5	4	13	25
4	4	3	5	12	27
5	3	4	5	12	26
6	5	4	4	13	27
7	3	2	5	10	29
8	3	3	5	11	25
9	4	4	5	13	27
10	4	4	3	11	25
11	3	4	5	12	24

ตารางที่ 2 คะแนนระหว่างเรียน และคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่วางมาตรฐาน สาระการเรียนรู้ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 (ต่อ)

เลข ที่	คะแนนทดสอบหลังเรียนตาม แผนการเรียนรู้ที่			รวมคะแนน ระหว่างเรียน (15)	ทดสอบ หลังเรียน (30)
	1 (5)	2 (5)	3 (5)		
12	5	4	4	13	24
13	4	5	3	12	26
14	5	4	5	14	27
15	3	5	3	11	25
16	5	4	3	12	26
17	3	5	5	13	24
18	4	4	5	13	27
19	3	5	3	11	27
20	5	3	4	12	29
21	5	4	3	12	28
22	5	4	5	14	25
23	4	4	3	11	27
24	4	4	5	13	27
25	4	3	5	12	24
26	4	5	5	14	25
27	3	5	5	13	24
28	4	4	5	13	24
29	3	5	3	11	27
30	4	5	3	12	26
$\bar{X}$	3.87	4.13	4.23	12.23	25.87
S.D.	0.78	0.78	0.90	1.01	1.50
%	77.33	82.67	84.67	81.56	86.22
E1=81.56					E2=86.22

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบหลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 12.23 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.56 และทำคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เท่ากับ 25.87คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.22

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของการใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด โดย โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (E1)			คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (E2)		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
30	15	12.23	81.56	30	25.87	86.22

จากตารางที่ 3 พบว่า การใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56/86.22 แสดงว่าประสิทธิภาพของการใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (30)	คะแนนหลังเรียน (30)	ผลต่างคะแนน (D)	ผลต่างคะแนน กำลังสอง (D ²)
1	10	24	12	144
2	12	25	16	256
3	7	25	13	169
4	9	27	20	400
5	7	26	20	400
6	14	27	22	484

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (30)	คะแนนหลังเรียน (30)	ผลต่างคะแนน (D)	ผลต่างคะแนน กำลังสอง (D ²)
7	13	29	16	256
8	8	25	17	289
9	7	27	20	400
10	14	25	11	121
11	3	24	21	441
12	9	24	15	225
13	10	26	16	256
14	10	27	17	289
15	11	25	14	196
16	15	26	11	121
17	11	24	13	169
18	13	27	14	196
19	12	27	15	225
20	13	29	16	256
21	9	28	19	361
22	10	25	15	225
23	15	27	12	144
24	14	27	13	169
25	17	24	7	47
26	13	25	12	144
27	11	24	13	169
28	9	24	15	225
29	10	27	17	289
30	4	26	22	484
$\bar{x}$	10.67	25.87	-	-
S.D.	3.22	1.50	-	-
%	35.56	86.22	-	-

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ทำคะแนนทดสอบก่อนเรียนได้เฉลี่ย 10.67 คิดเป็นร้อยละ 35.56 และ ทำคะแนนทดสอบหลังเรียนได้ เฉลี่ย 25.87 คิดเป็นร้อยละ 86.22

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนและก่อนเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	t
ก่อนเรียน	30	10.67	3.22	35.56	25.431**
หลังเรียน	30	25.87	1.50	86.22	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 df=29

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนราวมาตรฐาน เพลง
รำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วย
เพื่อน ปีการศึกษา 2562 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35.56 และผลการทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.87 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.22 และ
ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

รายการ	N	$\bar{x}$	S.D.	t
คะแนนสอบ	30	25.87	1.50	6.805**
เกณฑ์	30	24.00	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 df=29

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.87 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.50 และผลการเปรียบเทียบ
คะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ ปรากฏว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ เรียนราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ตารางที่ 7 ค่าดัชนีประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ รำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

N	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		E.I.
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
30	30	320	776	0.7862

จากตาราง 7 พบว่า การจัดการเรียนรู้ รำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.7862 ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้ เรื่องรำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7862 คิดเป็นร้อยละ 78.62

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รำวงมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

รายการความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาที่ครูนำมาให้เรียนมีความง่ายและเหมาะสม	4.30	0.70	มาก
2. เนื้อหาที่ครูนำมาให้เรียนสนุกและให้ข้อคิด	4.27	0.58	มาก
3. ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ไปใช้ได้	4.57	0.73	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
4. ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ	4.47	0.68	มาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีบทบาทและความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม	4.10	0.88	มาก
6. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทำงานอย่างเป็นระบบและขั้นตอน	4.40	0.72	มาก
7. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีอิสระในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนๆ ในกลุ่ม	4.33	0.71	มาก
8. นักเรียนทุกคนในกลุ่มเต็มใจช่วยเหลือและร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มที่	4.27	0.78	มาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (ต่อ)

รายการความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่มีส่วนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ	4.37	0.76	มาก
ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียน			มาก
10. สื่อที่ครูนำมาใช้มีความเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและสะดวกต่อการใช้งาน	4.40	0.72	
11. สื่อและอุปกรณ์ที่นำมาใช้ตรงกับเนื้อหาที่เรียน	4.40	0.67	มาก
12. สื่อและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีความหลากหลายและน่าสนใจ	4.40	0.72	มาก
ด้านการวัดผลและประเมินผล			มาก
13. จำนวนข้อสอบและเวลาที่ใช้มีความเหมาะสม	4.37	0.72	
14. ข้อสอบมีความยากง่ายพอเหมาะและตรงกับเนื้อหาที่เรียน	4.20	0.66	มาก
15. เมื่อข้าพเจ้าได้คะแนนในระดับที่ดี ครูมักจะชื่นชมอยู่เสมอ	4.17	0.91	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.33	0.73	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำขิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ($\bar{X} = 4.57$) ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ($\bar{X} = 4.47$) และกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทำงานอย่างเป็นระบบและขั้นตอน สื่อที่ครูนำมาใช้มีความเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและสะดวกต่อการใช้งาน สื่อและอุปกรณ์ที่นำมาใช้ตรงกับเนื้อหาที่เรียน สื่อและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีความหลากหลายและน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 มีผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการใช้การจัดการเรียนรู้ เรื่องเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่เรียนรู้ร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์
4. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ เรื่องร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ รวบรวมมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบรวบรวมมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา อำเภอกอโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 ห้อง ปีการศึกษา 2562 รวม 85 คน

1.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา อำเภอกอโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2562 รวม 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชศิลป์ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนเรียนและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิมไปทดสอบนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป
4. วัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องรวบรวมมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ด้วยแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับข้อมูลทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science: SPSS for Window) ดังต่อไปนี้

1. นำผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอนุศิลป์ หลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ (Percentage) แล้วเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Sample)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียน ร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปี โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลเป็นรายชื่อ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 63-70)

สรุปผล

1. ผลของการใช้การจัดการเรียนรู้เรื่องร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56 / 86.22

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลของการใช้การจัดการเรียนรู้ ร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ปีการศึกษา 2562 ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.7862 ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 78.62

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ร่วางมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.33)

อภิปรายผล

ผลของการใช้การจัดการเรียนรู้ เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลของการใช้การจัดการเรียนรู้ เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56 / 86.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จัดการเรียนรู้แบบ เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ สาระการเรียนรู้ทางศิลปะ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่การเลือก และเรียบเรียงเนื้อหาสาระ การศึกษาเอกสาร หลักสูตรและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การวิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ กำหนดความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นได้ผ่านการทดลองกับนักเรียนผ่านกระบวนการกลั่นกรอง ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางศิลปะ ทำการตรวจประเมินแผนการเรียนรู้ จำนวน 3 คน ก่อนที่จะนำไปทดลองจริง และการสร้างในส่วนของเนื้อหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ซึ่งได้ผ่านการทดสอบและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ประกอบกับนักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการสอนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ซึ่งเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ ของการใช้การจัดการเรียนรู้ เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35.56 และผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.87 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.22 และผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ก่อนเรียนมีคะแนนที่ต่ำมากเพราะผู้เรียนอาจไม่เข้าใจหรือจำเนื้อหาไม่ได้พอผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจการเรียนและเรียนรู้เนื้อหาได้อย่างเข้าใจและมีความสุขกับการเรียนรู้ แล้วทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องราวมาตรฐาน เพลงรำซิมารำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.87 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.50 และผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ ปรากฏว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 24 คะแนน ทำให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความน่าสนใจและง่ายต่อการเรียนรู้เลยทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์

4. การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่ววงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ สารการเรียนรู้นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.7862 ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่ววงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ สารการเรียนรู้นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7862 คิดเป็นร้อยละ 78.62 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่ววงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ สารการเรียนรู้นาฏศิลป์ มีรูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้ที่น่าสนใจ และมีการนำเสนอตามขั้นตอน โดยเรียงลำดับการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถของผู้เรียน ทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจในบทเรียนตามระดับความสามารถของตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่ววงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ สารการเรียนรู้นาฏศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ($\bar{x} = 4.57$) ข้าพเจ้าชอบการเรียนรู้ที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ($\bar{x} = 4.47$) และกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกทำงานอย่างเป็นระบบและขั้นตอน สื่อที่ครูนำมาใช้มีความเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและสะดวกต่อการ ใช้งาน สื่อและอุปกรณ์ที่นำมาใช้ตรงกับเนื้อหาที่เรียน สื่อและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีความหลากหลายและน่าสนใจ ($\bar{x} = 4.40$) ตามลำดับ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ที่มีความน่าสนใจ มีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ที่ชวนติดตาม มีกิจกรรมการวัดและประเมินผลเมื่อเรียนจบเนื้อหาแต่ละเนื้อหา มีกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนได้เรียนไปตามระดับความรู้ความสามารถและได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จทำให้นักเรียนฝึกกระบวนการแก้ปัญหา สามารถพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ทำให้นักเรียนพัฒนาตัวเองได้ดีมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่ววงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ สารการเรียนรู้นาฏศิลป์ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 กับรูปแบบการสอนอื่นๆ เพื่อหาวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนที่สุด เพื่อพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่ววงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ สารการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 เพื่อหาทางแก้ไข และพัฒนารูปแบบการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ควรมีการพัฒนาพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องร่ววงมาตรฐานเพลงรำซิมารำ สารการเรียนรู้นาฏศิลป์ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ในเรื่องอื่นๆ ที่มีปัญหานักเรียนไม่สนใจเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลมาศ พึ่งน้อย, ทรงศรี ตุ่นทอง และกิตติโพธิ์ ศรีสูง. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา เรื่องกีฬาบอลเลย์บอลกลุ่ม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับแบบปกติ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 8(3), 12-13.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กิ่งฟ้า สินธุวงศ์ และสันติ วิจักขณาลัญญ์. (2545). การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา คู่มือการพัฒนาการเรียนการสอน. ขอนแก่น: คลังนันทธรรมวิทยา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). กิจกรรมการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยคละอายุ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟิค.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2555). หลักสูตรการวิจัยและพัฒนา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์พิมพ์พิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนกร มหัทธนะกุลชัย. (2556). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการปฏิบัติ วิชาดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนทางตรง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วีณา ประชากุล, และ ประสาท เนื่องเฉลิม. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ: เทียนวัฒนาพรินติ้ง.
- สุพรรณิ ภูอ่อนศรี. (2555). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง รำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. คั่นคว่ำอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุรัชย์ งามชื่น. (2556). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง คอมพิวเตอร์กราฟิกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนทางตรง. คั่นคว่ำอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 . พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ**. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **รายงานการติดตามผลการประเมินภายนอกตามมาตรฐาน การศึกษา :
สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 4**. กรุงเทพฯ : กลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 4.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **แนวทางการดำเนินงานปฏิบัติการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์
กระทรวงศึกษาธิการ “ 2549 ปีแห่งการปฏิบัติการเรียนการสอน”**. กรุงเทพฯ :
สำนักวิชาการและมาตรฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา คุณารักษ์. (2545). **การออกแบบการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิบัติการศึกษา**.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **การวิจัยเบื้องต้นของการพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เผชญิ กิจระการ. (2546). “ดัชนีประสิทธิผล”, ใน เอกสารประกอบการสอนวิชา 503710. มหาสารคาม
: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พันทิพย์ เกื้อเพชรแก้ว. (2545). **ปัญหาการสอนย่อความในระดับอุดมศึกษา**, วิชาการ. 5(6) : 53;
มิถุนายน.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). **การจัดระบบการศึกษา หน่วยที่ 7-10**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :ศูนย์
ส่งเสริมวิชาการ.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2537). **การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนมัธยมศึกษา
ในประมวลสาระ ชุดวิชาสัมมนาการมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **กระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ.